

Əsrlərə bərabər 44 gün

"Əsrin müqaviləsi"ndən müharibəsi"nə

Xeyirlə şərin, gerçəklə mifin mübarizəsi

(əvvəli 27 sentyabr tarixli sayımızda)

"Əsrin müharibəsi"

Ölkəmizin bütün ərazisində hərbi vəziyyət və qismən səfərbərlik elan edilməklə komendant saati tətbiq edildi. Ermənistan silahlı qüvvələrinin iriçaplı silahlardan və artilleriya qurğularından istifadə edərək cəbhəboyu Azərbaycan mövqelərinə qarşı növbəti təcavüz aktı nəticəsində bölgədə yaranan son dərəcə gərgin vəziyyətlə bağlı həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması üçün lazımı tədbirlər görüldü.

Azərbaycanın xarici ölkələrdəki diplomatik nümayəndəliklərinin və konsulluqlarının rəhbərlərinə erməni təxribatları barədə dünya ictimaiyyətinə məlumat vermələri üçün göstəriş verildi. Həmçinin ölkəmizdəki akkreditasiya olunan diplomatik korpusun nümayəndələri bu hadisələri obyektiv qiymətləndirmələri barədə məlumatlandırıldı.

Dost və qardaş ölkə olan Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın müharibənin ilk dəqiqələrindən bildirdi ki, Türkiyə "bir millət, iki dövlət" anlayışı ilə azərbaycanlı qardaşlarına həmrəyliyi gücləndirməyi davam etdirəcək, hər zaman olduğu kimi, bu gün də bütün imkanları ilə azərbaycanlı qardaşlarının yanındadır.

Ermənistanın bütün cəbhə xətti boyunca genişmiqyaslı növbəti təxribatı ilə əlaqədar Yeni Azərbaycan Partiyası, Azərbaycanın Rus İcması, Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin həmsədrləri və üzvləri, Azərbaycanın siyasi partiyaları, Azərbaycan gəncləri və idman ictimaiyyətinin nümayəndələri, Azərbaycan diaspor təşkilatları və s. bəyanat yaydılar. Bəyanatlarında birmənalı şəkildə beynəlxalq strukturları ikili standartlar siyasətindən əl çəkməklə regionun sabitliyini təhlükə altına qoyan Ermənistanı lazımı təzyiqlər göstərməli olmaları vurğulanır. Yaranmış vəziyyətə və hadisələrə gələcək inkişafına görə bütün məsuliyyət tam şəkildə Ermənistanın siyasi-hərbi rəhbərliyinin üzərinə düşdüyü qeyd olunur, Azərbaycan isə öz ərazi bütövlüyünü bərpa etmək üçün göstərdiyi bütün sayələr tamamilə dəstəklənirdi.

Ermənistanın törətdiyi hərbi təxribatın ilk günlərində Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva rəsmi "Instagram" sahifəsindəki paylaşımında "Qoy Uca Tanrı hər bir azərbaycanlıya müqəddəs Qarabağ torpağını öpməyi nəsihət etsin!" fikirləri yer alırdı. Paylaşımında daha sonra deyilirdi: "Azərbaycan Ordusu başqa dövlətin torpaqlarına ayaq basmayıb, o, doğma torpağını qoruyur və onun uğrunda döyüşür!... Azərbaycan Ordusu öz Vətəninə müdafiə edərək uğurlu əks-hücum əməliyyatı keçirir və Azərbaycanın işğal altında olan ərazilərini azad edir".

Torpaqlarımızın işğaldan azad olunması uğrunda qətiyyətli əks-hücum əməliyyatı aparılan Ordumuzun şəxsi heyətinin döyüş əzmi və mənəvi-psixoloji vəziyyəti yüksək olduğundan hərbi qulluqçularımız əsi qəhrəmanlıq nümayiş etdirdilər. Təcavüzkar Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyi isə beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərini, xüsusən də 1949-cu il Cenevrə konvensiyaları və onların əlavə protokollarını, beynəlxalq humanitar hüququ kobud şəkildə pozaraq müliki əhalinin kompakt məskunlaşdığı əraziləri, infrastrukturunu məqsədyönlü şəkildə ağır artilleriya qurğularından intensiv atəşə tutmaqla öz terror əməllərini davam etdirir, müliki əhaliyə qarşı müxtəlif cinayətlər törədir. Başqa fərqiçimdə de ondan idi ki, bizim ordunun əsgərləri öz torpaqlarımıza azadlığı uğrunda, haqq yolunda vuruşan xilaskar əsgərlər, erməni əsgərləri isə başqa dövlətin torpağında ölen işğalçılar idi.

Dünyanın ali beynəlxalq qurumu olan BMT-nin nizamnaməsində də göstərilən - hər bir dövlətin özünümüdafiə haqqı var maddəsindən yararlanmaqda Azərbaycan Ordusu özünümüdafiə üçün əks-hücum əməliyyatına keçməklə düşməne sarsıdıcı zərbələr endirməkdə davam edirdi. Həmin günlərdə bir çox ölkələrlə yanaşı, bütün əsas beynəlxalq təşkilatlar - BMT, İslam Əməkdaşlığı Təşkilatı, Qoşulmama Hərəkatı, Avropa Parlamenti, ATƏT bizim haqqı mövqeyimizi dəstəkləyən bəyanatlar verdilər. Çünki həm tarixi nöqtəyi-nəzərdən, beynəlxalq hüquq nöqtəyi-nəzərdən, ədalət nöqtəyi-nəzərdən haqlı olan Azər-

baycan əsgəri, zabiti ərazi bütövlüyünün bərpası üçün öz doğma torpağı uğrunda vuruşurdu.

Azərbaycana qarşı Ermənistanın növbəti hərbi təxribatının ilk saatlarından qardaş Türkiyə Respublikası bütün səviyyələrdə - müvafiq dövlət qurumlarının rəhbərləri, parlament üzvləri və ictimaiyyət nümayəndələri bu xain təcavüz aktını birmənalı və qətiyyətlə pislədilər. Türkiyə Prezidenti R.T.Ərdoğanın məsələyə dair çox açıq və sərt bəyanatları bir daha Azərbaycanın öz haqq işində yalnız olmadığını göstərdi.

Müasir tariximizin və haqq mübarizəmizin ən məsuliyyətli və ən qürurlu dövrünü yaşadığımız

qısa müddətdə möhtəşəm sayılan zəfərin qazanılmasına yol açdı.

Mustafa Kamal Atatürkün təbircə desək, zəfər, ruhlarımda təslimiyyət olmayan, zəfər mənindir deyənlerindir. Doğrudan da igid oğullarımız müharibənin ilk gündən illərdir zəfərə susamış kimi zəfər bizimdir dedilər. Adətən müharibələr taktiki hücum və manevrlerle olur, yəni müharibə taktikası, manevrleri, Zəfərə, Qələbəyə hesablanmış əks-hücumlar isə konkretliyi sevir, yəni korrekt olsa, buradan başlıdıq, burada qurtardıq. Vətən müharibəmiz də bu baxımdan fərqləndi - manevr xatirinə belə geri çəkilmə olmadı.

Cəbhədə əsgərlərin döyüşkən ruhu, mənəvi-psixoloji mühit, torpağı Vətən, Vətəni bütöv görmək istəyi, Ali Baş Komandanın dəmir iradəsi və döyüş əzmi ilə ordumuzun "Dəmir yumruq" adlanan əks-hücum əməliyyatı çoxəsrlilik tariximizdə qısa müddətdə möhtəşəm sayılan zəfərin qazanılmasına yol açdı.

günlərdə milli həmrəyliyə xidmət edən hər bir zəfərbəş və layihə böyük əhəmiyyət kəsb edirdi. Ölkə ictimaiyyəti Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin milli və siyasi həmrəyliyə xidmət edən zəfərbəşlərinin şahidi olmaqla onu yüksək səviyyədə dəstəkləyirdi. Bu mərhələdə Prezident Administrasiyasının Siyasi partiyalar və qanunvericilik hakimiyyəti ilə əlaqələr şöbəsinin təşəbbüsü ilə Azərbaycanda fəaliyyət göstərən 50 siyasi partiya rəhbərlərinin də iştirak etdiyi "Milli həmrəylik - siyasi dialoqun nəticəsi" adlı tədbirdə Azərbaycanca danışan milli və siyasi həmrəylik bir daha nümayiş etdirildi.

Müzəffər Ordumuzun cəbhədə Ermənistan silahlı qüvvələrinin hərbi təxribatlarının qarşısını müvəffəqiyyətlə alma, əks-hücum əməliyyatı nəticəsində düşməne ağır zərbələr endirməsi, vətəndaşlarımızda, xaricdə yaşayan soydaşlarımızda, eləcə də qardaş Türkiyənin və xarici ölkə vətəndaşlarında böyük ruh yüksəkliyi yaratmaqla, qürurla, sevinclə qarşılanırdı. Məsələn: Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti Təşkilatının (TÜRK-SOY) baş katibi Düsen Kaseinov: "Tarixi ədalət və qanun Azərbaycanın tərəfindədir. Rəhbərliyinizlə Azərbaycan xalqı, hər bir azərbaycanlı üçün müqəddəs olan bu tarixi torpaqda bu çətinlikləri dəf edəcəkdir".

İtaliyanın Neapol şəhərində Neapol-Bakı Assosiasiyasının sədri Cuzeppe Kanili: "Münaqişənin tez bir zamanda həll olunması üçün Azərbaycanın beynəlxalq hüquqa əsaslanan haqq davasında İtaliyanın və neapoluların Sizi dəstəklədiyini bildiriirik".

Bu sətilər müharibə dövründə Azərbaycan Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevə yazılan təbrik və təşəkkür məktublarından bir nümunədir.

44 günlük müharibənin ilk günlərindən Prezidentimiz İlham Əliyev özünü rəsmi "Twitter" sahifəsində demək olar ki, hər gün yazdığı xoş, qələbə müjdəli xəbərləri ilə bizi sevindirməsi hamımızda sanki hər gün qələbə sevinci məlumatlar eşidəcəyimizə bir vərdiş də formalaşdırmışdı.

Nəhayət, oktyabrın 4-də işğaldan azad edilən rayonların ilkinin - Cəbrayıl şəhərinin azad olunması xəbərini eşitməyimiz bir tarixi hadisə idi. Bu tarixi hadisə münasibətilə xalqımız bir-birini təbrik etməklə sevinc göz yaşlarını da saxlaya bilirdi.

Azərbaycan Silahlı Qüvvələri uğurlu hərbi əməliyyatlarını davam etdirməklə torpaqlarımızı azad, ərazi bütövlüyümüzü bərpa etməkdə qətiyyətli və ısrarlı idi.

Xalqımızın böyüklüyünə, siyasətinin müdrikliyinə istinadən Azərbaycan müharibəni də müharibə qanunlarına əməl etməklə aparırdı. Ermənilərdən fərqli olaraq etnik təmizləmə siyasəti aparmayan, digər millət və xalqların dinc-yanaşı yaşadığı ölkəmizin Silahlı Qüvvələri də hərbi cinayətlər törətmirdi.

Cəbhədə əsgərlərin döyüşkən ruhu, mənəvi-psixoloji mühit, torpağı Vətən, Vətəni bütöv görmək istəyi, Ali Baş Komandanın dəmir iradəsi və döyüş əzmi ilə ordumuzun "Dəmir yumruq" adlanan əks-hücum əməliyyatı çoxəsrlilik tariximizdə

Hər meydanında qazanılan Zəfər siyasətlə nail olunan Zəfərdən qat-qat dəyərlə və möhkəmdir. Çünki siyasətlə əldə edilən Qələbə əsasən əldadıcı, qısamüddətli və müayyən dövrdə geri döner olur. Hərbi isə siyasi həllin katalizatorudur.

Tarix boyu dini icma, tayfa təfəkkürü ilə başqa dövlətlərin ərazisində toplu olaraq yaşamağa adət edən ermənilərdən öz iradələrinə kənar sünü terror dövləti yaradılana xislətlərində olan terrorçuluq yenidən alovlandı. Ötən əsrin 60-cı illərində neçə-neçə məşhur türk diplomatını bu yolla qətlə yetirdikləri də tarixdən hamımıza məlumdur.

Birinci Qarabağ müharibəsində lokal terror əməlləri və başqalarının dəstəyi ilə nail olduqlarından eyforiyaya qapılıb "məğlubedilməzlik" mifi yaratmışdılar. Belə məqamda bir el məsəli yada düşür: Ortalığ boş olanda çaqqalları görünür qurd meydana girənə qəddərdir. Formalaşdırıqları miflərə, əsatirlərə çox inanmışdılar. Bu inamla da İkinci Qarabağ müharibəsinin başlanmasına səbəb oldular. Eyforiyaya qapılıb xülyalarında qurduqları "məğlubedilməz ordu" mifi acı sonluqla nəticələndi. Unutdular ki, nə Azərbaycan, nə Azərbaycan Ordusu, nə Azərbaycan xalqı, nə Azərbaycan rəhbərliyi, nə də beynəlxalq aləmin Azərbaycanı münasibəti ötən əsrin 90-cı illərinin əvvəlindəki deyil. Həmçinin xeyirlə şərin, gerçəkliklə mifin mübarizəsinin başladığını da xeyallarına gətirmədilər. Belə mübarizələrdə isə tarix boyu həmişə sonda haqqın, ədalətin zəfər çaldığı həyat həqiqətidir.

Qələbəmizi təmin edən əsas faktorlardan olan müasir, modern Ordu və onun qabaqcıl texnologiyaları təminatı xüsusilə əhəmiyyətli olmalıdır.

"Hərbi hər şeyin atasıdır" deyimi həmin müharibədən əvvəlki dövr üçün çox aktual səsləndiyindən bütün sayələr də həmin sahəyə yönəldildi və nəticədə dünyanın qabaqcıl müdafiə sənayesinin istehsalatı silahla təmin edilmiş çevik Ordu yaradıldı.

Qələbənin təminində digər amillərdən biri də kosmik sənayenin inkişafı idi. "Göylərə hakim olanlar yerlərdə mütəlləq hakimdir" aforizmindən çıxış edən ölkəmiz milli kosmik sənayenin yaradılması ilə bu məsələdə də öndə oldu.

Azərbaycanda informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının inkişafı, kosmik sənayenin yaradılması, peyklərin orbitə buraxılması müharibəyə qədərki dövrdə öz xüsusi və strateji əhəmiyyəti ilə seçilən ən mühüm işlərdəndir. Bu, ilk növbədə informasiya təhlükəsizliyini təmin etməklə informasiya mübadiləsinin xarici ölkələrdən asılılığını aradan qaldırır. Bu peyklər eyni zamanda müdafiə və təhlükəsizlik məsələlərinə də xidmət etdiyindən 44 günlük Vətən müharibəsi zamanı da kosmik proqramın yaradıldığı imkanlardan istifadə olundu. Ermənistanın öz xalqına və dünya ictimaiyyətinə çatdırmaq istədiyi feyk xəbərlərinin (Fake news) qarşısını almaqda, cəbhədəki mövcud vəziyyəti dəqiq görünlüklə müşahidə etməkdə, tördilə biləcək təxribatları vaxtında zərərsizləşdirməkdə və s. bu kimi digər strateji mahiyyət kəsb edən əməliyyatların həyata keçirilməsində peyklərin rolu ölçüyəgəlməzdir.

Vaxtilə "Azerspace-1", "Azerspace-2" və "Azersky" peykləri orbitə buraxılana buna açıq etiraz edənlər də vardı. Ancaq müharibə digər sahələrdə olduğu kimi, bir daha təsdiq etdi ki, bu, çox uzaqgörənliklə gələcəyə, böyük hədəflərə hesablanmış bir layihədir. Prezident İlham Əliyev texnoloji inkişafı bağlı görülmüş işlər arasında peykləri xüsusi qeyd edərək demişdir: "Həm müharibə dövründə, həm müharibədən sonrakı dövrdə peyklərdən istifadə bizə çox böyük üstünlük təmin etdi".

Bu gün Azərbaycanın dünya kosmik ailəsinin bir üzvünə çevrilməsi, ölkəmizdə kosmik sənayenin inkişafı peyk xidmətlərinin ixracına, dünyanın istənilən nöqtəsində etibarlı məlumatın ötürülməsinə, yüksəkəfiyyətli peyk təsvirlərinin təqdiminə, qeyri-neft sektorunun hertərəfli bərpası və inkişafına çox böyük təkan verir.

Müasir döyüş növlərinin fəvqündə duran bir müharibə aparılan Azərbaycan terrorçu dövlət olan düşmənimizdən fərqli olaraq müliki vətəndaşları, müliki infrastrukturunu hədəf seçmədən legitim hərbi hədəfləri vurmaqla qisasını hərbi meydanında alırdı.

Hazırda Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinə məxsus qabaqcıl döyüş təcrübəsi dünyanın hərbi məktəblərində öyrənilməklə tədqiqatlar aparılır. Bunlar tədris kitablarında, təlimlərdə öz əksini tapacaq. İnkişaf etmiş bəzi ölkələrin hərbi mütəxəssisləri də artıq Azərbaycan təcrübəsini öyrənirlər. Çünki ordumuz nümunə olacaq "Əsrin müharibəsi"ni aparırdı. Bu müharibə müxtəlif növ pilotsuz uçuş aparatlarının birgə döyüş tətbiqi üzrə unikal hərbi təcrübə formalaşdırılmaqla intensiv tətbiq olunduğu ilk böyükmiqyaslı nümunəvi müharibə kimi hərbi tarixinə "Əsrin müharibəsi" adı ilə yazıldı.

Dünya Azərbaycan əsgərinin Vətən müharibəsində göstərdiyi şücaətin şahidi oldu. Döyüşlərdə yüksək fədakarlıq göstərən Ordumuzun hər bir üzvü ona verilən tapşırığı böyük həvəslə və qürurla icra etməklə, döyüş meydanında Azərbaycan əsgəri adını, üçrəngli bayrağımızı şərəflə, məğrurluqla daha da zirvələrə daşdı.

Qeyd etdiyimiz kimi, rəqəmsal texnologiyaların tətbiqi ilə işləyən müasir hərbi texnikasının əsasında aparılan hibrid (havada və quruda) müharibənin üstünlükləri göz önündədir. İndiki zamanda - XXI əsrdə göylərdə üstün olmadan yerlərdə nəyəsə nail olmaq mümkün deyil. Nə qədər mükəmməl quru döyüş texnikası (məsələn, tanklar) olsa belə. İndiki dövrdə tanklarla ancaq lokal və məhəlli döyüşlərdə effekt əldə etmək olur. Tankların aktivliyi dövrü 1943-cü ildə həmin dövr üçün modern döyüş texnikası hesab olunan "katiyuşa"nın hərbi meydanında geniş mənada praktik istismarından sonra, demək olar ki, sona çatdı.

Zəfərimizi təmin edən növbəti amillərə keçmədən öncə məşhur sərkərdə Suvorovun bir kəlamını xatırlayaq: "Müharibəyə hazırlaşan ölkə ilk növbədə özünə mütəfiqlər tapmalıdır". Azərbaycan da öz mütəfiqlərini artıq müayyənləşdirmişdir. Yaranmış diplomatik mühit, qonşu ölkələrlə və apancı dövlətlərin liderləri ilə olan əlaqələr, danışıqlar və görüşlər səmərəsiz olmadı. Əksər ölkələr bu müharibəni Azərbaycanın daxili işi olduğunu əsas tutaraq, demək olar ki, neytrallıq nümayiş etdirməklə dəstəyini ifadə etdilər. Düşmənlər tərəfi müxtəlif yollarla, bəhanələrlə, formalarda münasibəyə üçüncü tərəfi cəlb etməyə çalışsa da, nail ola bilmədi. Bu yöndə Rusiya Prezidenti V.Putinin "Rossiya-1" telekanalına müsahibəsində (08.10.2020) bildirdi: "Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatı çərçivəsində Rusiyanın Ermənistan qarşısında müəyyən öhdəlikləri var. Lakin biz çox təəssüflənirik ki, döyüş əməliyyatları indiyədək davam edir, bu əməliyyatlar Ermənistan ərazisində aparılmır". Bununla da Paşinyanın ümidləri puça çıxmıqla ilgim kimi yox oldu. Bir çox ölkələrdən, xüsusən də həmsədrlərdən gözləntiləri özünü doğrultmadı.

Azərbaycan Ordusunun dünyada ən yaxşı döyüş qabiliyyətinə malik ordulardan biri hesab edilməsi əbəs deyildir. Ölkələrin hərbi potensial-

nın dəyərləndirilməsi ilə məşğul olan qurumların vaxtaşırı dərc etdiyi reytinglərə əsasən Azərbaycan Ordusu dünyanın aparıcı 50 ordusu sırasındadır. Həm peşəkarlıq, həm təlim, həm döyüş qabiliyyəti, ən başlıcası, mənəvi döyüş ruhu, əlbəttə ki, Azərbaycan Ordusunun texniki təchizatı da çox cəhətdən bizim uğurumuzda kömək edirdi.

İri infrastruktur neft-qaz layihələrinin həyata keçirilməsi və bu layihələrdən gələn əhəmiyyətli həcmdə gəlirlər Azərbaycanın inkişafına yönəlsə də, böyük təxsisatlar məhz orduya yönəldildi. Bu səbəbdən də bugünkü Azərbaycan Ordusu yaxşı təchiz olunub, o layiqli rəqib və regionda ən yaxşı ordu olmaqla dünyanın ən güclü ordularındandır.

Ermənistan ordusu isə müharibə qayda-qanunlarına, beynəlxalq normalara zidd olaraq müliki əhalinin yaşadığı kənd və qəsəbələri ağır artilleriyadan istifadə etməklə atəşə tutur, xarakterlərinə hopmuş xisləti ilə terror aktları törədir, yəni dinc əhaliyə ziyan vurmaq kimi alçaq hərəkətlərə əl atmaqla çaşqınlıq yaratmaq, Ordumuzun əks-hücumunu dayandırmıqla nail olmaq istəyirdilər. Müliki şəxslərə zorakılıq göstərərək, onlara qarşı atəş açmaq, ballistik raketlərlə müliki şəhərləri dağıtmaq müharibə cinayəti olduğu bellidir. Ermənistan ordusunun belə çirkən əməllərə əl atması acizlik və eyni zamanda Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərlərinin cinayəti, rejimin faşist mahiyyətinin göstəci idi.

44 günlük Vətən müharibəsi dövründə humanitar atəşkəs razılaşdırılsa da, Ermənistan əməl etməyərək həm təmas xətti boyunca yerləşən yaşayış məntəqələrini, həm də təmas xəttindən 100 kilometrə uzaqlıqda yerləşən yaşayış məntəqələrini (Mingəçevir, Gəncə kimi iri şəhərləri də) atəşə tutmaqla müliki əhaliyə qarşı van-

(davamı növbəti saylarımızda)

Hümbət MUSAYEV.